

Katarzyna Kucz-Chmielecka

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Gdańska
ds. projektu Dom Daniela Chodowieckiego/Güntera Grassa

Dom Chodowieckiego i Grassa kolebką interdyscyplinarnego centrum kultury

Znaczenie słowa i obrazu oraz ich oddziaływanie na społeczeństwo jest powodem podejmowania wielu cennych inicjatyw w życiu kulturalnym i naukowym. Takim właśnie przedsięwzięciem stanie się wkrótce w Gdańsku międzynarodowe interdyscyplinarne centrum kultury, w którym prezentowane będą w ramach stałych wystaw prace Daniela Chodowieckiego i Güntera Grassa. W ramach projektu realizowany będzie program rezydencyjny dla artystów, odbędzie się cykl konferencji, a także zajęcia z zakresu edukacji artystycznej. Działania te wspierać będą wydarzenia kulturalne i eventy nawiązujące do postaci obu gdańszczan oraz popularyzujące ich indywidualne dokonania, jak również dziedziny sztuki, których są przedstawicielami.

Nowa przestrzeń dedykowana kulturze powstanie w zabytkowych gdańskich budynkach stanowiących pozostałość XVIII-wiecznego Zespołu Sierocińca. Wybór miejsca na utworzenie Domu Chodowieckiego i Grassa nie jest przypadkowy i pozwoli na uratowanie niezwykle interesującego przykładu architektury XVIII-wiecznego zakładu opiekuńczego. Budynek Sierocińca został wybudowany w latach 1698–1699 przez budowniczego miejskiego Bartela Ranischa. W kolejnych latach obok postawiono szkołę, tzw. budynek boczny i pawilon ogrodowy. Umieszczony tu Dom Dobroczynności, zarządzany przez rajców miejskich ze Starego i Głównego Miasta, początkowo pełnił rolę przytułku, w którym osadzano zarówno dzieci, jak i dorosłych, starając się przyuczyć ich do pracy, później zaś już wyłącznie sierocińca. Funkcjonował do roku 1906, a potem pełnił rozmaite funkcje, wśród których stopniowo coraz większy procent obejmowały mieszkania komunalne. Teraz ta przestrzeń ma szansę ponownie pełnić funkcje publiczne, stając się siedzibą międzynarodowego interdyscyplinarnego centrum kultury inspirowanego twórczością Daniela Mikołaja Chodowieckiego i Güntera Grassa oraz historią samego miejsca.

W planach jest renowacja istniejących dwóch obiektów oraz odtworzenie budynku dawnej szkoły i pawilonu ogrodowego (zniszczonych w 1945 r.). We wszystkich przejawach działalności artystycznej i kulturalnej, która będzie organizowana w Domu Chodowieckiego i Grassa, pobrzękiwać będą echa myśli i twórczości jego patronów. Stąd też znajdzie się w nim miejsce dla prezentacji rzadkich technik graficznych i drukarskich oraz będą mieścić się tu pracownie składające się na centrum warsztatowe,

kształćące w ich wykorzystaniu, centrum konferencyjno-warsztatowe dla międzynarodowych programów intertekstualnych i interdyscyplinarnych z zakresu literatury i sztuk plastycznych, inkubator działalności kulturalnej oparty o pobyty rezydencyjne i pracownie dla młodych gdańskich twórców, a także cykliczne zajęcia z zakresu edukacji artystycznej.

Otwarcie Domu Chodowieckiego/Grassa zaplanowano na przełom 2019 i 2020 roku. Obecnie rozpoczęły się prace przygotowawcze do inwestycji (badania i tworzenie niezbędnej dokumentacji), a jednocześnie prace nad wprowadzeniem działalności artystycznej w przestrzeń przyszłego Domu Chodowieckiego i Grassa. W kolejnych miesiącach organizatorzy zaproszą mieszkańców na organizowane wystawy i warsztaty, a artystów do współpracy przy tworzeniu nowej przestrzeni dedykowanej kulturze. Pomysły dotyczące przedsięwzięcia można zgłaszać pod adresem www.facebook.com/domchodowieckiegoigrassa/.

Przedsięwzięcie to, służąc promocji kultury i nauki, ma na celu ukazanie nierozzerwalnego związku życia i twórczości artystów z Gdańskiem. Jak wiadomo, zarówno Daniel Mikołaj Chodowiecki, jak i Günter Grass urodzili się 16 października w Gdańsku. Ich narodziny dzieli 201 lat. Grass – pisarz, rysownik, rzeźbiarz – studiował w Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Rzeźby. Chodowiecki – malarz i rysownik – był rektorem tej uczelni (wtedy jeszcze noszącej nazwę Królewskiej Pruskiej Akademii Sztuki i Nauk Technicznych). Daniel, wywodzący się od strony ojca ze szlachty polskiej spod Gniezna, a od strony matki z francuskich hugenotów, osiadł w Niemczech jako pierwszy z Chodowieckich. Rodzina Grassa ma kaszubsko-niemieckie korzenie. Dzieciństwo spędzone w Gdańsku zaważyło na tożsamości obu tych twórców. W ich dziełach odnajdujemy obraz Gdańska i czasów, w których żyli, choć oczywiście trylogia gdańska Grassa znana jest nieporównanie szerszej publiczności niż Chodowieckiego *Dziennik z podróży do Gdańska w 1773 r.* opatrzoney ponad stu rysunkami. Grass stworzył niezwykle ilustracje do własnych powieści, ryciny Chodowieckiego zdobiły wydania *Cierpień młodego Wertera* Goethego, *Don Kichota* Cervantesa, *Kubusia fatalisty* Diderota, *Kandyda* Woltera, elementarza Basedowa. Grass niejednokrotnie odwoływał się do postaci Chodowieckiego, widząc w nim ucieleśnienie prawdziwego Europejczyka i człowieka otwartego na świat. Dokonania obu artystów doskonale wpisują się w wizerunek miasta Gdańska – inspirującego centrum kultury i miejsca otwartego dla wszystkich twórców i odbiorców sztuki.

